

# SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

**Pe pošti prejemani velja:** Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.  
**V administraciji prejemani velja:** Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto. Posamezne številke veljajo 7 kr.  
**Naročnino prejema** upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2, II., 28.

**Naznanila (inserati)** se sprejemajo in velja tristoletna petiti-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.  
**Rokopisi** se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.  
**Vredništvo** je v Semeniških ulicah h. št. 2, I., 17.  
**Izhaja vsak dan**, izvenredne nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 228.

V Ljubljani, v petek 4. oktobra 1889.

Letnik XVII.

## Rojaki, na stražo!

Že pred mnogimi tedni smo čitali v nemških listih in objavili tudi v našem listu vest, da se v Gradci snuje pod naslovom „Südmark“ (Južna meja) društvo, čegar namen bude, Nemce na Štajerskem, Koroškem, Kranjskem in Primorskem v gospodarskem oziru podperati ter pospeševati njihove naselitve v imenovanih deželah. Ta namen hočejo doseči: 1. z nakupovanjem zemljišč, katere bodo dajali v last proti nizkim obrestim ali v najem revnim osebam, gornikom in poslom in družinam, ki so popolnoma revne ali nimajo dovolj premoženja za nakup zemljišča; 2. z denarnimi podporami imenovanim osebam v nesrečah in za obrtništvo; 3. s hranilnicami, posojilnicami, ustanovami, listi itd. Člani tega društva morejo biti le Nemci, ki plačujejo 1 do 50 gold. Načelnik more člane odkloniti, ne da bi moral naznaniti vzroke. S politiko se društvo baje ne bode pečalo.

To bude torej novo društvo, katero utegne nam nevarnejše biti, kakor nepolitični (?) nemški „schulverein“. Komur se dobro godi, ta se navadno prevzame, kakor se večkrat posel preobje kruha pri dobrem gospodarji. Taki so mnogi Nemci. V vsem javnem življenju imajo dobre službe, nihče jim ne jemlje, kar je njihovo, ves naš boj za obstanek je le obramba tega, kar nam gre po božjih in človeških postavah, in v tem boji nam je vedno vodilo krščansko gaslo: vsakemu svoje! In vendar le nam predbacivajo, da kalimo mir, da segamo po tujem, akoravno je nasprotno resnica.

Ker bodemo o priliki še obširneje govorili o tem nameravanem nemškem društvu, ponatisnemo danes iz „Slov. Gospodarja“, kar piše o društvu prijatelj slovenskega naroda: „Pod krinko nemške narodnosti ustanavlja se v Gradci društvo, ki mu bo

skrb za to, da skrivaj spravlja našega kmeta na kant in mu potegne vrv okoli vratu in to prej, ko se bude zavedel. Ubogi kmet, ki v potu svojega obraza orje, seje in se napenja od ranega jutra do poznega večera, da bi ohranil svoje imetje nezadolženo, zašel bude hipoma v skrivaj mu nastavljene zanke, in kar je skozi dolgo vrsto let s težkim trudom pridobil, to iztrga mu potem brezsrčni žid z umazano roko v malih tednih.

Da je to uže najbolj umazano orožje, proti kateremu se nam je, v sramoto naših nasprotnikov, bojevati za narodni naš obstanek, to je žalibog resnica in mučeniški bude venec, venec zmage naše — ali opozarja nas ob enem k podvojeni pozornosti in ostrejšemu postopanju v gospodarskem in političnem obziru.

Ne ostaje nam družega, kakor našemu kmetu tesno na srce polagati, da s čuječim očesom varuje svoje imetje; da se boji delati dolgove pri nemških hranilnicah, katere mu utegnejo pošiljati, morebiti celo pod slovenskim imenom, nemške kupovalce na vrat. Ako je slovenski kmet v sili, obrni se do domačih hranilnic, katere so v istini narodni zavodi, najbolje pa je — ne zadolževati se in bolje je slabe živeti, kakor brezmiselno delati dolgove in leteti v mreže brezvestnim sleparjem, ki hočejo po vsej sili ugonobiti slovensko kri na domačih slovenskih tleh.

Ako že kdo izmed Vas, slovenski kmetje, silo trpi, pomagaj mu slovenski kmet; ako že kdo mora prodati, naj proda pa domačinu, o katerem vé, da je narodnjak! Pri njem bude posestvo še vendar le v dobrih, domačih rokah. Upamo sicer, da se bude to ostudno početje pruso-židov samo na sebi kaznovalo in svoj hitri konec našlo, vendar bomo čuječi, kajti sovražnik naš čuje noč in dan, kot ropar za plotom. Bolje, da gledamo črno, da vidimo v nasprotniku našem združene vse zlobne lastnosti, kolikor jih gre v črno človeško dušo, ne

pa, da bi mu slepo zaupali, kajti on svojo pogubo skriva in je z židom v tem oziru pravi, rodni brat.“  
Na stražo torej, slovenski kmetje!

## Goriške razmere.

(Izvirni dopis.)

Kakor skoro povsod tožijo čez slabo letino, tako se tudi na Goriškem ne moremo ponašati z letošnjimi pridelki; posebno oni kraji naše dežele, v katerih trta rodi in je vinska kapljica skoro edini pridelek, ki se spravi v denar, so letos na slabem; s strahom pričakujejo zime, že zdaj se tresejo pred neizprosljivim davčnim eksekutorjem, in ne vedó, kako se bodo pogodili z brezsrčnimi upniki. Če izvzamem naše gore, kjer je letina še od vsega nekaj donesla in so le tu pa tam poljske miši žito skoro uničile, potem vidim skoro povsod le bedo in zopet bedo. Bog naj se nas usmili, ali na pomoč naj nam pribiti tudi država, katero hrabro branimo proti laški „irredenti“.

Te kaže zalege, t. j. „irredente“, nekateri go spod le zaradi zagrizenega in že strastnega sovraštva do Slovanov in vsega, kar le po Slovanstvu diši, ni hotel videti; on je po Primorskem zasledoval le panslavizem in rusko razkolništvo med svetnimi in duhovniki; preziranje Avstrije in udov cesarske hiše v irredentovskih listih, hvalisanje Italije, povzdigovanje Humberta, Margarite, Garibaldija, Cairolija . . . , metanje petard in razširjevanje izdajskih oklicev bile so le „otročarije“. Ni bilo čuda, če smo pravi Avstrijci zaradi take politike na Primorskem željno pričakovali neke premembe in drugačnega postopanja nasproti izdajcam. In res, začetek je storjen; kakor je „Slovenec“ že poročal, zavohala je tržaška policija petardovce in jih dejala pod ključ. Tudi telovadno društvo goriško „ginnastica“ je doletela zaslužena kazen, razpuščeno je. Neka sveta jeza me je obšla in lasje so mi štrleli po konci, ko sem v zadnji „Soči“ čital, kaj

## LISTEK.

### Pisma iz Italije.

IX.

V znožji Alvernije imajo Frančiškani hospic, precej obširna hiša, ki posreduje med samostanom in svetom gledé živeža in družih reči. Tudi za brate je pripravno, da prenočijo ondi gori ali doli gredé. V tem hospicu smo torej želeli prenočiti. Stanuje pa ondi samo en brat in par hlapcev, ki tovorijo z osli na goro. Že je bila temá, ko pridemo do hospica; bilo nas je šest mož, lačnih in žejnih. Ko nas frater ugleda, ne malo se je ustrašil. Imel je še enega patra iz sv. dežele pod streho in enega brata. Po vsi pravici je smel torej v svoji prvi pravični nevolji ponavljati: Non hoaspettato nisuno, nisuno! — Pa dobri brat se je dal utolažiti, ker smo prosili le vode in malo slame. Ljubi Bog je pa vse drugo navrgel. Sédemo k mizi in brat nam prinese jedi, ki je vsem zadostovala. Eden in drugi se spomni, da ima še kaj zavitega v papirji. Prišel je iz zavitka tudi zadnji kos prav dobre ljubljanske svinjine, sevéda surove, in pogovarjaje se o naši nezaslišani predrznosti pošel je večer. Postlali smo si, kakor smo vedeli, in slednjič nam je bilo vsem prav; celó bratu se je dobro zdelo, ko smo ga pohvalili, češ: kadar je shramba polna, je lahko po-

streči, vi pa ste z malim nasitili osmero ljudi. Bog vas živi!

V Bibieni nas je bilo menihov poln vagon, večidel provincijalov, ki so potovali k generalnemu kapiteljnu. Pot je šla skozi Terontolo mimo Trazimenskega jezera, mimo visoke Kortone, Perudžije v — Asisi. Po Toskani, Umbriji in tudi še naprej so mesta večidel na hribih, ali ob rebrovji hribov. Kako krasen je pogled na Perudžijo, kjer je bil sedanjí papež, slavni Leon, nadškof! Da so pa mesta tako zidana in utrjena, vzrok je ta, ker so se morala neprestano braniti zoper navale divjih narodov, pa tudi med saboj so imela vedne praske. — Od Perudžije naprej se odpre ravnina, široka ravnina, ki sega notri do Folinje in še naprej. Na vsako stran meji ravnino srednje gorovje, ob katerem so mesta in vasi, v ravnini sami jih ni. Le porcijunkulska bazilika s svojo mogočno kupolo se vidi sredi ravnine. Mesto Asisi leži po hribu na levi strani, varuje ga na vrhu citadela. Lepe kraje sem do sedaj videl, a reči moram, da pogled iz Asisa je kaj posebnega. Tam na desno se vidi Perudžija, na levo v daljavi Spoleto. Ravnina je krasen vrt, na katerem stoji porcijunkula. Oljkino drevje, ki raste tukaj v posebni obilnosti, nekako oblažuje deželo.

Ko dojdemo na asiški kolodvor, obsujejo nas vozniki. Vsi smo bili h krati provincijali, dasi trije nismo imeli te časti. Fijakarji so povsodi enaki,

hitro zvedó, kje bi se dalo kaj zaslužiti, in v takem slučaju znajo vse titulature, še celó dodajo. Pot v Asisi gori je precej dolga; najprej po ravnem, potem pridejo pa lepo izpeljane serpentine. Vozili smo se pol ure. Kako nam je bilo pri srcu lahko, si je misliti. Tukaj je živel sv. Frančišek, tu je začetek našega reda, tu vsak korak spominja na svetega očaka. Z voza vidimo velikanski samostan in cerkev, v kateri počiva teló sv. Frančiška. Pa kaj rečem samostan? Saj veste, kako je na Laškem. Bil je samostan, danes je šola, in minoriti imajo le prav majhen del zá-se.

Mi smo se namenili ostati v samostanu svetega Damijana, in prav smo storili. Sicer je oddaljen od mesta, vendar jako zanimiv. Predno pa začnem opisavati sveta mesta, naj omenim radi večje razumljivosti nekaj malega o sv. Frančišku. Bog ga je poklical in odločil, da bi na sebi in svojih tovariših svetu zopet pokazal evangelijsko priprostost. „Estote simplices, sicut columbae.“ — Sv. Frančišek naj bi bil v dejanji pokazal, da je mogoče srečno živeti in se zveličati, četudi človek ne hodi splošno človeško pot, četudi ni, kakor pravijo „otrok časa“. Brez palice, brez torbe, brez vsega posvetnega imenja, zaupajoč edino le v Boga naj bi v ponižnosti Bogu služil, bližnjega z besedo, še bolj pa z vzgledom k Bogu napeljeval. To pa tadanjemu materialističnemu svetu ni bilo kaj všeč, svetu, ki je kakor



so vse počenjali ti goriški lahoni z mestnim starešinstvom, aktivnimi in že upokojenimi c. kr. uradniki vred, ko so razvili zastavo omenjenega društva. Nadejamo se, da vladni organi ne ostanejo pri tem prvem koraku, ampak da uničijo še marsikatero gnezdo, v katerem se valijo roparski ptiči.

Pri Vas na Kranjskem se je, kakor videti, poleg vsaj na videz oni prepir, ki je bil nastal za časa deželnozborskih volitev; pri nas pa nekateri kričachi in hujskači, katerim je narod pri volitvah sicer glasno ali zanje nepovoljno odgovoril, še vedno ne dajo miru; po tržaški „Edinosti“ hočejo doseči to, kar jim je narod odrekel. Ker so imeli pri volitvah smolo in niso mogli vreči in pogaziti obeh Tonklijev in še dr. Abrama po vrhu, zato hočejo pa zdaj že voljene poslance nekako terorizovati in jim kar diktujejo, koga imajo voliti v deželni odbor. Gospodje, bodite mirni! Želje kakega dopisnika in morda še katerega drugega gospoda nikakor še niso volja narodova; to so najlepše pokazale naše zadnje volitve. Prepustimo tedaj našim poslancem, katerim je narod skazal svoje zaupanje, in oni naj volijo odbornike po svoji najboljši vesti.

Dr. Tonkli je pred kratkim sklical svoje volilce k shodu v Rifenberg, da bi jim poročal o svojem delovanju v državnem in deželnem zboru, oziroma tudi odboru. Tisti možje, ki so malo prej zaradi umetne agitacije, nanešene iz Gorice, proti njemu glasovali, dali so mu pri tej priliki zaslužen zaupnico. Ta zaupnica zopet ni prišla prav nekaterim gospodom; pišejo, da je bilo to le samohvalisanje. Je že tako, da nekaterim ljudem Tonkli ne more nikdar ustreči. Če molči, ni prav, ter mu očitajo, da ne dela ničesar; če govori in pové le v svojo obrambo, koliko je že storil, pravijo mu, da samega sebe hvalisa. Potem naj pa ne reče lahko vsakdo po vsej pravici, da so Tonklijevi nasprotniki le — sitneži.

Tudi g. dr. Rojic je izdal celó dve brošurici do svojih volilcev ter v njih na dolgo in široko razpravljaj svoje delovanje kot deželni poslanec. In ravno tisti možje, ki g. dr. Tonkliju samohvalisanje očitajo, razpravljali so Rojčevo brošurico po listih in mu peli hvalo in zahvalo. Bodimo vendar enkrat nepristranski!

Kakor sem poizvedel iz mesta, hočejo stopiti pri nas popolnoma novi možje na politično pozorišče in sprejeti vajete v svoje roke. Politično društvo „Sloga“ mora imeti v kratkem svoj občni zbor; istega predsednik brčkone ni hotel sklicati, kakor običajno na dan sv. Jerneja, ker je hotel dati nekaterim gospodom, ki so bili tedaj na počitnicah, ali ki čez leto znajo veliko čez „Slogo“ zabavljati, tudi priliko, vdeležiti se zborovanja, glasovanja in delovanja. Neki prijatelj iz mesta mi je tudi že pravil, da se, ali bolj, še le „sub rosa“ deluje in agituje za kandidate, ki bi imeli biti odborniki omenjenega društva; po tej listi bi bil odbor tako-le sestavljen: prof. Ivančič, predsednik; pisatelj Podgornik, podpredsednik in poročevalec po javnih listih o društvenem delovanju; prof. Kragelj, tajnik; gledé

novega denarničarja se neki še ne morejo zjediniti, ali brčkone dobi blagajnico v oskrbovanje Ernest Klavžar. — Jaz drugega ne želim, nego da bi bili odkritosrčni in edini. Posebno nam na meji treba je edinosti in sloge, kajti sovražnik naš je zvit in močan. Saj je vendar namen nas vseh, da koristimo narodu slovenskemu v prvi vrsti in ne nam samim. Dasi nas ločijo nekatera vprašanja, bodimo neprodirna falanga proti skupnemu državnemu in narodnemu nasprotniku.

## Politični pregled.

V Ljubljani, 4. oktobra.

### Notranje dežele.

**Trgovinsko ministerstvo** bo v novembru poklicalo vse tajnike trgovinskih zbornic na Dunaj k posvetovanju, kakó naj se doseže enakost pri statističkih sestavih, ki se vrše vsakih pet let in pošiljajo ministerstvu.

Ogerski ministerski predsednik **Tisza** je predvčeraj pri njem na čast v Velikem Varadinu prirejenem banketu rekel: O političnem položaji k sreči ne morem drugega povedati, kakor da razmere sicer niso take, na podlagi katerih bi mogla država naša prenehati v pomnoževanju vojne, vendar je pa nada opravičena, da se ne bo rušil mir. Kar se pa tiče notranjih zadev, ugovarjati mora očitano, da Ogerska od leta 1867. naprej nazaduje in da je uprava slaba in pokvarjena. Priznava sicer posamezne hibe, katere bo pa odpravil. — Kokanova pravda pač najbolje kaže, ali ima ogerska uprava le malenkostne hibe.

### Vnanje države.

Prefekt propagande, kardinal Simeoni, je **papežu Leonu XIII.** po trditvi rimskih listov predložil načrt o preosnovi katoliških misijonov; v Perziji, vzhodni Indiji in Kitaju, potem v Japanu in Afriki se bodo nove misijonske postaje ustanovile.

**Srbska** kraljica Natalija še vedno ni dosegla svojega namena. Vsak dan sprejema veliko obiskovalcev, nasproti vsem pa se izjavlja, da se nikakor noče v politiko mešati, da hoče le videti svojega sina, kar jej pa pod ničevimi izgovori zabranjujejo. Obljubila ne bo vladni ničesa, kar vé, da bi se s tem le Milanovi samovolji upogibala. V tem oziru je v imenu vlade ž njo dvakrat ministerski predsednik Gruič obravnaval, toda brez uspeha. Natalija je rekla, da se bo v Belemgradu kot zasobnica nastanila, da ne zahteva ničesa od vlade in da si bo dala prihodnje leto v Belemgradu lastno hišo sezidati. V državne zadeve se ne bo mešala, ker želi, da ne nakoplje regentstvu sitnostij na kvar mlademu kralju. Gruič noče več ž njo obravnavati. Ker je razburjenost med narodom vedno večja in se vlada boji nasilnih činov na korist kraljici, strogo varuje in zapira kralja pred svetom, takó da mu niti ne dovoljuje več običajnega vsakdanjega sprehoda. Ob enem razširja govorico, da se kralj popolnoma strinja s postopanjem regentstva in vlade, in akoravno bi rad videl svojo mater, vendar je jako miren. To je večkrat rekel ter kraljici pisal, da bi bil zelo srečen, ko bi vsprejela od regentstva zahtevane pogoje. Ko je pa slišal, da Natalija noče o vsem tem ničesa vedeti, hotel je nenadoma odpotovati v Niš, ter je le vsled nujnega prigovarjanja s strani regentstva ostal v Belemgradu, da mirno počaka, kakov izid bodo imela pogajanja mej kraljico in vlado. Sevêda vsemu temu nikdo v Belem-

gradu ne verjame, pač je pa vsakdo prepričan, da vlada ne bo mogla dolgo časa zapirati kralja. — „N. W. Tagbl.“ poroča o napadu zoper kraljico Natalijo. Ko se je namreč peljala iz Jaša v Bukarešt, izruvali so neznani lopovi šine, vendar se je to še o praviem času zapazilo ter takó odvrnilo nesreča.

Bazmerje mej **bolgarsko** vlado in sinodo ni bilo dosedaj najboljšje, tega krivá je bila pa pred vsem okoliščina, da je bil član sinode znani rusofilni metropolit Klement. Minole dni je potekla njegova dotična dôba, in tu se je zgodilo, da ni bil več izvoljen, marveč namesto njega samarkovski škof msgr. Dossitey. Ta dogodek se po vsej resnici smatra za znak prevrata, ki se je izvršil v višjih krogih bolgarske duhovščine nasproti vladi. — „N. Fr. Pr.“ pravi: V diplomatskih in uradnih krogih na Dunaji ni čisto nič znanega o nameranih korakih turške vlade na korist bolgarski neodvisnosti ali priznanju princa Ferdinanda za bolgarskega kneza. Verojetno ni, da hoče Turčija storiti kaj enakega ravno pri sedanjih nič manj kot ugodnih razmerah. Vse dotične vesti so tedaj neosnovane. — Berolinski listi so se zopet pričeli živahneje zanimati za bolgarsko vprašanje. „National-Zeitung“ meni, da v Rusiji avstrijske poluuraadne izjave vzbujajo ne malo razburjenost, čeravno pridetati krogi tega nočejo javno priznati. „Voss. Ztg.“ pravi: Takó na Dunaji kakor drugod je znano, da Rusija ne bo nikdar priznala Koburžana, vendar imajo pa na Dunaji povoda dosti, da se zanašajo na Nemčijo. Bismarckova beseda, da mu je Bolgarija Hekuba, tolmačiti se sme za Avstrijo, Bolgarijo in Turčijo ugodno. Temu pa nasprotuje „Berl. Tagbl.“

V **Rusiji** je izid srbskih volitev napravil dober vtis. Zmaga radikalne stranke, — pišejo „Novosti“, — je gotovo velikega pomena, ker je utrdila od srbske vlade izvoljeno smer v notranji in zunanji politiki, in svari one, ki menijo, da bo Srbija kdaj zapustila pot, katero je nastopila. Tako sodijo Rusi, ki so prezrli okoliščino, da se liberalna stranka ni skoro čisto nič potrudila pri volilni borbi in da se že sedaj opazujejo znamenja, ki dokazujejo, da je mnogo radikalcev, ki so bolj pristaši zgodovinske liberalne, nego pa radikalne stranke. Zmaga te nikakor ne utrjene stranke pa vendar ne more pomenjati tega, kar trdi napominani ruski list. — „Nord“ pravi, da se potovanje carjevičeve v Pariz še ni razmotrivalo, kakor tudi še ni uradno postavljeno na dnevni red.

„Berliner Politische Nachrichten“ javljajo: **Nemški** državni zbor, ki se bo dne 22. oktobra otvoril, bavi se bo poleg proračuna s predlogami, ki tudi tirjajo večje svote za državne namene, potem s bančnim vprašanjem, s postavbo zoper socialiste, v prvi vrsti pa s spremembo državnega vojaškega zakona z 2. dne 1874, po katerem je število vojnih korov določenih na 18; ker sedaj nameravajo ustanoviti dva nova vojna kora, treba je v to novele. Dosedanji bančni sistem se ne bo načelno predručal, marveč se bo le nekaj prememb v državnem interesu uvedlo. Predloga zoper socialiste ne bo provizoričnega pomena, marveč se bo sklenila stalna posebna postava zoper namere socialnih demokratov. Zasedanje se bo malo pred Božičem ali kmalu po novem letu zaključilo, ker hočejo nove volitve tako zgodaj razpisati, da se bo moglo, če treba, vršiti tudi še spomladansko zasedanje.

V novem manifestu do svojih **francoskih** volilcev pozivlje jih Rochefort, naj ga zopet izvolijo, čeravno je vlada razveljavila zanj oddane glasovnice. Boulanger se bajé namerava preseliti v Egipt. Znano je že davno, da so „generalove“ finance popolnoma razbite. Pred nekaterimi dnevi mu je grof Pariški

dandanes iskal svojo srečo le v imenju, v razkošnem življenji. Zatorej so sv. Frančiška slikali za norca. Mnogo pa jih je bilo, ki so spoznali v svetem Frančišku od Bogá navdihnjenega moža, ki bo prenovil krščansko življenje. Duh božji veje, kjer mu drago. Zgodilo se je, da jih je mnogo sledilo sv. Frančišku v prostovoljno revščino, v ponižno pokorščino in v deviško čistost, čednosti, ki ostanejo vedno nebeske, vedno idealne, naj svet misli tako ali tako. Pa ne samo možki so bili gnani od tega duhá, tudi devica Klara je prejela od Bogá milost, da je spoznala nečimernost svetá in sklenila v se rafinski ljubezni živeti edino le Bógu, zapustiti pa družino, denar in svetno čast. Kako ljubi so bili ti sklepi Bogú, pokazal je nad svojimi izvoljenimi.

Še danes se živo spominjam, kako nam je nepozabljivi profesor g. dr. Leon Vonceina navdušeno govoril o sv. Frančišku in o njegovem idealnem naporu. Po pravici pa povém, da tu v Asisu se človek še-le prav vtópi v ta duh, tukaj mu marsikaj postane jasno. Pojdimo torej, da obiščemo kraje posvečene po teh izvoljenceh božjih.

Iz Asisa pelje pot kakih deset minut prav zelo navpik doli k sv. Damijanu. Ta cerkev je ena tistih treh, katere je sv. Frančišek posebno ljubil. Ko stopimo pred njo, zagledamo nad vratmi napis: „Vade Francisce, repara domum meam, quae labitur.“ Tako je namreč Kristus s križa govoril sve-

temu Frančišku: Popravi cerkev mojo, ki razpada. Sv. Frančišek je vzel te besede „ad litteram“ in je jel popravljati to malo cerkvico, katero je bil v dar prejel od bližnjih benediktincev. Sam je nosil kamenje skupaj in delal z lastno rokó. Neki duhovnik pa mu je ponujal potrebni denar. Ker ga sv. Frančišek ni maral, vrgel ga je duhovnik skozi odprtino v cerkev. Še danes se kaže ta odprtina na desno za vratmi. V tej cerkvi je sv. Frančišek postavil drugi red in dal redovno obleko sv. Klari. V samostanu zraven je živel in umrla, torej se po sebi umé, da je vse polno spominov. Cerkev je v takem stanu, kakor je bila v 13. stoletji. Ne mislite, da je bliščobna, bogata. Ne, ne. Cerkev je revna, preprosta, v eni zadevi zanemarjena, a je originalna, in ne bi bilo prav, da bi se kedaj kaj nepotrebne pridejalo. Ko vstopimo, vidimo na levi altar, kjer je shranjena monštranca, katero je sv. Klara s sv. R. Telesom vred pokazala divjim Saracenom, ki so hoteli opustošiti samostan in jih v beg zapodila. Monštranca je taka, kakor se na Klarinih podobah navadno slika in je kamnita-marmornata. Kaže se tudi del cingula sv. Frančiška, potem kruh, ki je bil po sv. Klari pomnožen samo z znamenjem svetega križa, zvonček, s katerim je sv. Klara klicala sestre k molitvi itd. — Na desni strani je kapelica, ki hrani velik križ v altariji. Glava križanega je popolnoma ohranjena, telo je razdejano. Ta glava

je čudovito delo. Če jo pogledaš od leve skrajne strani, tedaj imaš pred seboj Kristusa „in agonía“, umirajočega; če ga gledaš iz srede, vidiš ga „exspirantem“, v slednjem trenutku življenja; ako ga pa gledaš od skrajne desne, imaš „Christum mortuum“, mrtvega Jezusa. Čudovit je vtis, ki ga naredi ta podoba na človeka. V samostan pridšedši videli smo stanovanje sv. Klare. Od začetka Klarisariice niso imele posebnih celic, marveč pod streho je bilo več šotorov. Pa kmalu menda so naredile tudi celice, ker se kaže ona sv. Neže Aniške. Videli smo molivnico sv. Klare, in kraj, kjer je bil shranjen sv. Zakrament, potem skupen kor. Vse je črvido, črno, majhno, ozko, vendar vam povém, da častljivo. Bog váruj kaj premeniti. V obednici se še kaže prostor sv. Klare in shramba, kjer je stalo od sv. Klare čudežno pomnoženo olje. Obednica je črna, kakor dimnik od znotraj, ker jo nočejo pobeliti, marveč vse ohraniti v prvotnem stanu. Mize so še iste, nekoliko samo zalepljene; vrata še ista, samo da so na znotraj odprta, za rabo pa imajo druge na zunaj. V isti obednici smo jedli, in moram reči, da mi je bolj bilo všeč, nego v najbolj moderni. Sobratje so jako prijazni, gostoljubni, priprosti, a tudi učeni. Sploh moram reči, da se po laških samostanih temeljito goji filozofija in teologija. Ravno pri sv. Damijanu so kleriki modrosloveti.

(Konec sledi.)



poslal 20.000 frankov z opazko, da je to zadnji ostanek iz zakladov, iz katerih je dosedaj dobival denar za politične namene. Denarne zadrege boulangistov so velike, ker se edini Dillon, ki je še premožen, brani zalagati svojo stranko z denarjem. Pravijo celo, da nekaterim boulangistiškim kandidatom manjka potrebnih novcev za plakate o ožjih volitvah. Pri teh razmerah res ni čudo, če Boulanger hrepeni po Egiptu, kjer ga pa menda tudi ne čakajo "polni lonci."

Žadeva mej *Španijo* in *Marokom* je konecno poravnana. Vjeti Španci so že prosti došli v Alhucemas. Novoimenovani poslanik na dvoru maroškega sultana, don Figuer, je sultanu minolo soboto v slovesni, avdijenci poverljivo pismo in darila kraljice-vladarice izročil. Sultan je ukazal, naj sedaj v Parizu mudeče se maroško odposlanstvo takoj odpotuje v Madrid in naznani kraljici-vladarici njegovo udanost.

## Izvirni dopisi.

**Iz Dobrépolj, 1. oktobra.** (Naša šola.) Potrpljenje je božja mast, pravijo. Toda za vselej ta pregovor tudi ne velja, kakor še marsikateri drugi ne. Le poslušajte!

Že začetkom meseca aprila je izgubila naša šola (trorazrednica) na enkrat dve učiteljski moči. Učitelja so prestavili drugam, učiteljica pa je dobila mesečen odpust. Na mesto učitelja so imenovali začasnega učitelja in njegovo mesto razpisali. III. mesto pa ni razpisano še do danes ne. In zakaj? To menda vé edino le naš slavní c. kr. okrajni šolski svet v Kočevji. Bolezen učiteljica je trajala vendarle komaj par tednov, a vsi vemo, da je še vedno na odpustu in definitivno nastavljena. Čemu to? Zakaj mora trpeti naša šola to kvar? Zakaj ne razpiše c. kr. okr. šolski svet III. mesta? Kaj ni pouk trpel dovolj škode lanskega leta? Ali bode letošnje šolsko leto, ki se je že pričelo, zopet brez III. učiteljske moči? Zakaj ta ovira? Ali ima morda nežni spol pri okr. šolskem svetu kake posebne privilegije? Kako more okr. šolski svet pričakovati poveljnega vspeha pri naših (3) občinah (da bi se namreč šola razširila v četverorazrednico), ako jim sam kratí pravice ter ne privošči niti 3. učiteljske moči? Kako bode še le skrbel za 4.2... Poprašamo le še: ali vé visoki c. kr. deželni šolski svet za to? — Najbrže ne; drugače bi se bilo pač že kaj ukrenilo. —

Letina se pri nas letos ni kaj obnesla. Neugodna vremena in vzlasti črv je napravil po vsem polji več ali manj škode. Tudi toča je uničila v dveh vaseh večino pridelkov. Zadnje dneve pa je tudi voda narasla in že parkrat nastopila na nekaterih krajih. Vendar prevelike škode dozdej še ni bilo. —

Moški zopet odhajajo na Dunaj in Hrvaško služiti si vsakdanji kruh, kolikor ga jim primanjkuje doma. Obrti se pogreša v naši dolini. —

**Z Murskega polja, 2. oktobra.** (Letina.) Letošnji letini vlada mokri Jupiter; dobro opravičuje svoj priimek, kajti v poletnih mesecih smo pogostoma iz drugih krajev slišali o naglih nevihtah, obilnem deževju in veliki vodi; zdaj pa pri nas vedno dežuje, tako da so nekateri komaj otavo posušili in z vekšine poljske pridelke spravili, mnogo pridelkov pa je še zdaj na polji, orati in ozimino sejati pa tudi ni mogoče. O poletnih mesecih smo imeli tukaj boljše vreme, kajti razun nekaj naglih nalivov, ki so na nižjih travnikih seno poblatili in na njivah rež potlačili, in razun nenavadne megle meseca junija, ki je rež izpila, smo imeli ugodno vreme, zato je bilo poljsko silje izvzemši rež precéj lepo: koruzo pa nam je črv pokvaril in pred časom sezoril, pa še vendar ni bila preslaba. Ko nam ne bi bila slana vse ajde posmodila, bili bi še s poljskimi pridelki zadovoljni. Najbolj se nam je letos obneslo drevesno sadje, in ker tega drugod ni, imamo obilno kupcev za sadje in ga tudi precéj dobro plačujejo. Za jabolka bodo letos gospodarji, ki imajo sadno drevje, primeroma največ denarja dobili. Sicer pa tudi jabolka, kakor ves drugi sad, niso popolnoma zdrava in jako rada gnijejo.

Bratva v sosednjih ljutomerskih gorica ne bi bila preslaba, ko bi le vreme grozdju bolj ugajalo. Grozdja je obilno, lepo doraslo, vendar gorkih solnčnih dnevov ni imel celi september. V teh treh tednih, ki jih še imamo do bratve, bi se sicer dalo še mnogo popraviti, ko bi imeli lepe dneve, ali ravno teh ne moremo dočakati, ker dan za dnevom dežuje.

Gospodarjem po murskem polji, ki imajo njive na izmerjeni železniški progi, prepovedalo se je ondi ozimino sejati; tedaj se bode vendar le že letos začela delati železna cesta iz Radgone v Ljutomer. Nekateri murski poljanci se železnice jako veselijo,

drugi pa se je ravno tako bojijo; Bog vé, kateri bodo imeli prav. Kakor se zdaj sploh govori, bi se voznja po tej železni cesti že meseca septembra drugo leto pričela, če bode do ta čas dogotovljena, kar pa večinoma odvisi od ugodne zime, da bi se lahko tudi po zimi delalo.

**Z Gorenjskega, 2. oktobra.** V nedeljskem pismu „Slovenskega Naroda“ št. 218 čital sem nekaj neresničnih vrstic o oddaji vožnih, kakor ročnih dnin pri kranjski obrtniški družbi na Jesenicah.

Štejem si v dolžnost, to stvar pojasniti, ker sem vznok in podjetnik mnogih del pri tej družbi.

Kar se tiče vznokov, imajo domači po 2 gold. 40 kr. na dan od enega konja, Lah pa, ki ima par konj, ima res po 4 gl. na dan; s parom konj ima tudi vsak domač vznok po 4 gl. na dan.

Da je par Prusov tam v službi, je res, toda le toliko, kar se jih neobhodno rabi pri izdelavi petona. Te stroke pa naši ljudje ne umejo. Vsi drugi so domači delavci, o čemer sem se sam prepričal, in so plačani ne po 50 in 70 kr., temveč po 80 kr. in še više od jednega gold. Po 80 kr. na dan imajo pri imenovani družbi tudi čisto priprosti delavci pri grajenju cest na Pokluki, o čemer se vsak lahko prepriča in vidi.

Kranjska obrtniška družba naj povsem tako plačuje, kakor zdaj, in če bo pri paši nam nekoliko odjenjala, bomo že izhajali z njo.

**Iz Prage, 30. sept. (Konec.)** Ko je nastal hud prepír med kraljem Václavom IV. in praškim nadškófom Janom z Jenština, dal je ta, boječ se kralja, l. 1409. prepeljati vse dragocenosti velehrama na svoj trdni grad v Roudnici, kjer so ostale shranjene dve leti. Jedva so bile pa zopet prepeljane nazaj v hram sv. Vida, prišel je dné 6. maja l. 1411. kralj Václav, spremljan od tolpe žolnirjev, v svetišče ter je zaukazal brez odloga odpeljati vse dragocenosti, med njimi tudi zlato krsto sv. Václava, na Karlštajn. Kralj še slutil ni, da bode osem let pozneje njegovo truplo ležalo v priprosti krsti v tej kapeli, iz koje je v svoji brezobzirnosti dal odpeljati zlato krsto sv. Václava. Dné 16. avgusta 1419. l. prominol je naglo kralj Václav IV., zadet od mrtvouda, na svojem gradičku v Kundratiech blizu Prage. Po noči dné 18. avgusta velela je kraljica Žofija njegovo truplo skrivaj v priprosti krsti spraviti v kapelico sv. Václava, kjer je ležalo tri tedne nepoznano. Dné 12. septembra naložili so pa krsto na navadni voz ter jo odpeljali brez slavnostnih obredov v zborlaski samostan. Leto pozneje je nekdo zažgal samostan, in vse je bilo uničeno. Neki ribič je pa še o pravem času krsto s kraljevim truplom skril in to tri leta pozneje prijavil Pražanom, ki so kraljevo telo prepeljali v hram sv. Vida in položili v kraljevo rakev.

Usodni dan za kapelo sv. Václava bil je pa 28. dan julija l. 1420., dan kronanja cesarja Zigmunda za češkega kralja. Jedva so završili svete obrede, zaukaže Zigmund, ki je bil v denarnih zadregah in da bi mogel svoji vojski plačati dolžni žold, pobrati iz velehrama vse zlato in srebro, iz kapelice sv. Václava velel je pobrati vse žlahne kamne in odpeljati dragoceno nagrobje z zlato krsto. Žlahne kamne je spenežil, iz zlata in srebra so pa kovali denar ter z njim plačali vojski žold.

Najvažnejši dan za češko deželo je pa bil v kapelici sv. Václava dogodjaj v dan 24. oktobra l. 1526. V ta dan so namreč volili novega češkega kralja. Volilci so se pogajali celih pet ur o volitvi novega kralja, konecno se odpré kapelica in ljudstvu se oznaní, da je bil enoglasno za češkega kralja izvoljen avstrijski nadvojvoda Ferdinand, sprog kraljeve češke princezinje Ane, hčere bivšega kralja Vladislava II. Vsled te volitve dospela je habsburška vladarska rodbina na češki prestol in s tem je bil položen temelj sedanji avstrijski državi.

Petnajst let pozneje, v dan 2. junija l. 1541., nastal je v hramu sv. Vida in v kapeli sv. Václava velik požar, ki je prizadel zlasti kapelici in grobu sv. Václava mnogo škode. Velik čestitelj sv. Václava je bil cesar Ferdinand III. Kedarkoli je bival v Pragi, je hodil rad v oratorij velehrama, in všeč mu je bila zlasti staročeška pesem: „Svatý Václave, vévodo české země“, takó, da jo je češko sam pel glasno.

Dragoceni spomeniki po sv. Václavu so v tej kapelici: za altarjem ščit in dratena srajca njegova, rudeči plašč (iz njega je izgotovljen mašni plašč) in meč, s kojim je zadnjikrat l. 1836. kralj Ferdinand Dobrotljivi po svojem kronanju imenoval sveto-václavske viteze. V jugo-zapadnem kotu kapele je

vhod do spomenske koronine komore, v koji je shranjena z drugimi koronovanjskimi dragocenostmi korona sv. Václava, koja je cesar Karol IV. dal izgotoviti ob svojih troških, da bi se hranila na glavi sv. Václava. Cesar Leopold II. poslal je pa korono sv. Václava z Dunaja, kjer je bila v cesarski pokladnici shranjena, češkim stanovom nazaj v Prago ter odredil, naj bode pod nadzorstvom sedmerih koroninih stražarjev. Poslednje kronanje češko bilo je v dan 7. septembra leta 1836, ko je nadškof grof Skarbek položil korono sv. Václava na glavo cesarja Ferdinanda Dobrotljivega in njegove soproge cesarice Marije Ane.

**Iz Spodnje Idrije, 2. oktobra.** Blagovolite, gospod vrednik, sprejeti naslednje poročilo o lepi slavnosti, ki se je vršila pri nas 29. m. m. — Redko-kedaj doživimo tak res ljudski praznik, kakoršni smo omenjeni dan. Novoimenovani čast. gosp. I. Juvan je bil slovesno vmeščen. — Za rana so že pokali topiči ter oznanjevali slavnostni dan. Prostor pred župnijskim poslopjem in pred cerkvijo okrasili so farani bogato s slavaloki in zelenjem. Ob 10. uri je bil slovesni sprevoz v farno cerkev. Na čelu učenci z zastavo in učenke v belih oblekah, za temi čestita duhovščina in vabljeni gostje. Preč. g. dekan Kogej je v lepem govoru poudarjal dolžnosti, katere imajo farani do svojega duhovnega pastirja, kot delilca božjih milosti in srednika med njimi in Bogom. — Cerkev je bila natlačena vernega ljudstva, in vse je pazljivo poslušalo lepe besede govornikove. — Po dokončanem cerkvenem opraviilu zbrali so se gostje v farovži k obedu. Mej drugimi dostojanstveniki je bil navzoč tudi visokorodni gospod rudniški nadsvétnik I. Novak. — Prvi napije sam gosp. župnik sv. Očetu kot namestniku Kristusovemu, presvetlemu cesarju ter pričujočemu gosp. nadsvétniku. Župan g. Svetlik pozdravi gosp. župnika v imenu občine ter mu izrazi zaupanje in udanost vseh občanov. — Vrstile so se še napitnica za napitnico, dokler ni noč razdružila veselih gostov.

Ljubi Bog nam ohrani gosp. župnika duševno in telesno zdravega do skrajne meje človeškega življenja. Naj še dolgo deluje v korist naše fare z ono vnemo, ki ga je dičila doslej.

## Dnevne novice.

(Cesarjev imendan.) Povodom cesarjevega imendne je danes ob 10. uri daroval slovesno sv. mašo z obilno azistencijo prevzvišeni gospod knezoškof. Sv. maše so se vdeležili: Deželni predsednik gosp. baron Winkler z uradniki deželne vlade, deželni glavar g. dr. Poklukar, dež. odbornik ces. svetovalec g. Murnik, predsednik dež. sodišču gosp. Kočevar, državni pravdnik g. Pajk, župan g. Grasselli z mestnimi odborniki, g. okr. glavar Mahkot, g. gimnazijski ravnatelj Šuman z gg. profesorji, načelniki ostalih civilnih oblastev z uradniki in mnogo družega občinstva.

(Šolska slavnost.) Danes dopoldne se je vršilo slovesno blagoslovljenje novega šolskega poslopja I. mestne petrazredne deške ljudske šole ljubljanske. Ob 10. uri je bila v novi cerkvi sv. maša, pri kateri so učenci pod izbornim vodstvom g. učitelja Majerja prav dobro peli. Po sv. maši je preč. gosp. kanonik Zamejic blagoslovil šolsko poslopje. Navzoči so bili g. deželni predsednik baron Andrej Winkler, deželni glavar g. dr. Poklukar, g. župan Grasselli z nekaterimi mestnimi odborniki, deželni šolski nadzornik g. Smolej, gimnazijski vodja g. Šuman, vodja pripravnice g. Hrovath, mestni šolski nadzornik g. prof. Levec, mestni gg. učitelji in več starišev. V telovadnici, kjer so se vsi zbrali, izročil je gospod župan s primernim nagovorom ključ od šole gosp. ravnatelju Andreju Praprotniku, ki se je zahvalil v imenu učencev in učiteljstva. Gospod deželni predsednik je v govoru nagovarjal učence k pridnosti in gg. učitelje k vztrajnosti. G. nadzornik Levec je v jako lepem govoru poudarjal, kako naj dom, oziroma stariši, podpera šolo, ta pa v slogi deluje s cerkvijo. Č. g. katehet Smrekar je razložil pomen blagoslovljenja šole. Konečno so učenci zapeli cesarsko pesen.

(Vodstvo družbe sv. Cirila in Metoda) je imelo po navadi prvo sredo v mesecu dne 2. oktobra svojo XXIX. sejo. Navzočni: Prvomestnik T. Župan. Odborniki: Dr. vitez Bleiweis, Matej Močnik, Ivan Murnik, Luka Svetec, dr. Vošnjak, Anton Žlogar. — Službeno zadržan kan. And. Zamejec. Od nadzorništva: Oroslov Dolenc, dr. Fran Papež. — Blagajnik naznanja, da še dokaj podružnic letošnjih



prispevkov ni doposlalo, za to se uljudno opozarjajo, da blagohotno ustrezajo družbenim pravilom. — Tajnik omenja tekočih opravil, naznanja, kako so bili sklepi zadnje seje izvršeni: Vsem podružnicam so razposlani „Vestniki“ III. v razdelitev mej č. družbenike. Pridejana je okrožnica gledé razpečavanja „knjižnice družbe sv. Cirila in Metoda“ I.—III. zvezek je vže pridejan po nekoliko izvodov v blagohotno razprodajanje. Koroškim podružnicam pa je bilo še nekaj drugih knjig darovanih v razdelitev mej šolsko mladež. — V kratkem odpré naša družba nov „otroški vrtec“ v Rojanu pri Trstu, oglasilo se je že nekoliko otrok. Ukrenilo se je, kar je potrebnega za to zabavišče. — V našo „osnovno šolo pri sv. Jakobu“ v Trstu v I. in II. razred ter v ondotno zabavišče zglasilo se je veliko otrok, živ dokaz, da je slovenska šola v Trstu nujno potrebna. Rešenih je bilo še nekaj drugih prošenj in društvenih zadev.

(P. Henrik Denifle) subarhivar vaticanske knjižnice, svetovnoznani, veleučeni dominikanec, došel je včeraj, vračevaje se s svojega potovanja po Francoskem in Nemškem skozi Avstrijo, v Ljubljano ter je tu za kratek čas gost prevzvišenega g. knezoškofa. Od tod se povrne v Rim na svoje mesto.

(Na Brezjah) bodo prevzvišeni gospod knez in škof prihodnjo sredo dné 9. t. m. ob 10. uri dopoldne slovesno blagoslovili temeljni kamen nove cerkve.

(Č. g. Ivan Tomažič.) kurat na Gradu v Ljubljani, imenovan je od patrona župnikom v Škofjiloki.

(„Slovenski Narod“) v včerajšnji številki nekako poparjeno zagovarja svoje nepoklicano hujskanje gledé prestopa Poddražanov v pravoslavje. Vemo, da je „Sisifovo“ delo, gospode prepričati z jasnimi dokazi. A kar „Narod“ v včerajšnji številki piše, je vendar presmešno. Pravi namreč, da je storil „le svojo časnikarsko dolžnost“, ker je „zabeleževal popolnoma objektivno dogodke“, in v „tej zadevi ni izrekal niti jedne svoje besede.“ Dobro; če je vsa stvar morala v javnost, zakaj pa gospodje niso takoj povedali vzrokov neumestnih korakov? Občinstvo čita take „zanimive novice“ in potem ugiblje o vsakojakih povodih; nemški listi pa že Ruse zasledujejo po Kranjski. Cui prodest? Kdo posnema ptiča noja ter vtika glavo v grm? Ali ne tisti, ki zamolči golo resnico? — Dalje poroča, da Poddražani ne vstopijo v pravoslavje, ampak v grško zjedinjena cerkev. Čemu pa so se šli gospodje poklanjat karlovškemu biskupu in poslali prošnjo biskupu v Zader? Kolikor nam je znano, bivata v imenovanih mestih biskupa nezjedinjenih Grkov. Unijatskih škofij, oziroma nadškofij je v Avstriji po zadnjem izkazu 10, najbližja je v Križevcih na Hrvatskem, ostale so v Galiciji, na Ogerskem in Sedmograškem. Stvar se je najbrže zasukala v vredništvu „Slov. Naroda“. Man merkt die Absicht!

(Slovensko gledališče.) Prihodnjo nedeljo bode v dvorani tukajšnje čitalnice prva letošnja gledališka predstava. Predstavljaljo bodo veseloigro v treh dejanjih „Vodno društvo“; češki spisal dr. J. Štolba, preložil Fr. Gestrin. Pri predstavi svira godba domačega pešpolka št. 17. Začetek ob 7. uri.

(Shod volilcev) pri sv. Juriju na Ščavnici je bil minolo nedeljo mnogoštevilno obiskan. Kakor čitamo v „Slov. Gosp.“, odobrvali so volilci živahno govor državnega poslanca g. dr. Gregorca, ter izrazili željo, naj bi vinorejcem za več let odpisali davek od vinogradov, ki so zasajeni z ameriškimi trtami.

(G. Josip Zelenik), doslej odgojatelj na Dunaji, znan rodoljub in velik dobrotnik učeče se mladine, naselil se je stalno na svojem posestvu pri sv. Urbanu v Slovenskih goricah.

(Deželna nižja gimnazija v Ptui) ima letos 105 učencev, katere poučuje 8 profesorjev.

(Prvo uradniško konsumno društvo v Ljubljani) razglaš: 1. Vsled sklepa prosijo se p. n. društveniki, da gledé zaželjene premembe posameznih določeb društvenih pravil svoje nasvete naznanijo načelniku pismeno. — 2. Odslej naprej prodajala se bodo le naravna vina, kolikor možno po nizkih cenah. — 3. Isto tako dobiti bode kruh in žemlje v skladišči (magacinu). kakor tudi dobro mleko, ako društveniki naznanijo, koliko ga potrebujejo. — 4. Cena premogu se je morala povikšati, tako da sedaj velja meterski stot (100 kg) 88 kr. — 5. Dobra, suha in 23 palcev dolga bukova drva dobivajo se od 1. oktobra t. l. po 8 gl. seženj (scepjena in žagana) ter na dom dostavljena. — 6. Poleg uzorcev za sukno so tudi uzorci za žensko obleko, perilo, itd. v veliki izbiri na ogled; ako se naroča to blago v društveni pisarni, daje se pogojeni popust. — 7. Cene našega konsumnega blaga nabite so v društveni pisarni kakor tudi v skladišči ter se bodo vsakemu društveniku dostavile. — 8. Cene za krojaška in čevljarska dela nabite so v pisarni. — 9. Društvena pisarna je v hiši g. Kende (Glavni trg) v I. nadstropji ter je odprta ob delavnikih od 2. do 4. ure popoldne, ob nedeljah in praznikih pa od 11. do 12. ure dopoldne; naroča in plačuje se le v pisarni. — Častiti društveniki se nujno prosijo, poslužiti se društva v tem smislu, da vse potrebno konsumno blago kupujejo pri društvu, ker je le potem omogočeno, precejšnje režijske stroške pokriti ter obresti oziroma dividende od vlog pridobiti. Obstanek društva je že zagotovljen; vsak društvenik pa, kateri se društva ne poslužuje, škoduje samemu sebi.

(Sadjerejsko društvo) za mariborski okraj bode imelo glavni zbor dné 6. t. m. ob polu 11. uri v šoli v Lembahu. V zvezi z zborovanjem je tudi sadjarska razstava. Predavala bodeta g. nadučitelj Fr. Praprotnik in vrtnar g. Stigler o sadjarstvu.

(Požar.) Dne 20. septembra je pogorela vas Starošince na Dravskem polji; zapalili so otroci. — Dne 17. septembra je zgorela vas Zdrzgojnice v cirkovski župniji; nesreče so krivi mlatiči. Škoda je v obeh vaséh velika.

(Hišni davek.) Vincarije, v katerih vinogradniki le ob času obdelovanja vinogradov prebivajo ter orodje v njih spravljajo, so vsled odloka finančnega ministerstva z dné 16. maja leta 1864, št. 8392, razredovine proste. Treba je že ta mesec vložiti prošnjo brez kolka pri c. kr. okr. glavarstvu, da se odpiše hišni davek že za prihodnje leto.

(Krompir), ki je po mnogih krajih skoro glavna hrana prebivalstva, letos močno gnije. O tem smo čuli že mnogo tožb posebno iz dolenskih krajev. Mnogim je segnil že v kletih, da so ga morali zagrebsti.

(Jabolka) plačujejo po Štajerskem po 18 do 20 gl. štrtinjak. Po Kranjskem so v mnogih krajih slabo obrodila.

Današnjeje številki priloženo je kot priloga „Naznanilo izišlih molitvenikov“ knjigotrčca Blanke-ja v Ptui.

## Telegrami.

Šoštajn, 3. oktobra. Okrajni zastop zmagal; živeli Slovenci!\*)

Dunaj, 4. oktobra. Povodom cesarjevega imendne se je po vseh cerkvah darovala sv. maša. V votivni cerkvi so bili navzoči nadvojvode Albreht, Leopold Salvator in Rainer, vojni minister, generali in domobranski minister, v cerkvi sv. Štefana pa ministri, dostojanstveniki in mnogo vernikov.

\*) Za včerajšnji list prepozno došlo. Op. vred.

Praga, 3. oktobra. Kakor trdi „Hlas Naroda“, nezadovoljen je velik del Mladočehov s strankinim glasilom „Nar. L.“; kdaj bo pričel izhajati nov, od ene osebe manj odvisen mladočeški list, je le še vprašanje časa.

Belgrad, 3. oktobra. Položaj nepremenen. Postopanje vlade in regentstva se smatra za zmago kralja Milana, ter dokazuje, da ima Milan še vedno nekaj vpliva v Srbiji. Danes pričakujejo navodila Milanova iz Švice.

## Umrli so:

1. oktobra. Franca Verbič, delavka, 22 let, Tržaška cesta 20, mrzlica.

2. oktobra. Anton Kikel, delavčev sin, 15 let, Illova 1, jetika.

3. oktobra. Neža Cirar, posestnica, 77 let, Trnovske ulice 17, marasmus.

V bolnišnici:

30. septembra. Ivan Flegar, delavčev sin, 19 mesecev, scrophulose.

1. oktobra. Nikolaj Burger, dijak, 19 let, legar.

## Vremensko sporočilo.

| Dan                                             | Čas             | Stanje               | Veter     | Vreme      | Mokrine na 24 ur v mm |
|-------------------------------------------------|-----------------|----------------------|-----------|------------|-----------------------|
| opazovanja                                      | razkometna v mm | toplomera po Celziju |           |            |                       |
| 7. u. jut.                                      | 733.0           | 8.0                  | sl. zapad | oblačno    | 0.30                  |
| 3. 2. u. pop.                                   | 735.8           | 14.2                 | sl. jzap. |            | dež                   |
| 9. u. zveč.                                     | 738.1           | 8.4                  | sl. zapad | del. jasno |                       |
| Srednja temperatura 10.2° za 3.1° pod normalom. |                 |                      |           |            |                       |

## Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

4. oktobra.

|                                           |               |
|-------------------------------------------|---------------|
| Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka) | 83 gl. 60 kr. |
| Srebrna „ 5% „ 100 „ 16 % „               | 84 „ 70 „     |
| 5% avstr. zlata renta, davka prosta . . . | 110 „ 50 „    |
| Papirna renta, davka prosta . . . . .     | 99 „ 60 „     |
| Akcije avstr.-og.ške banke . . . . .      | 922 „ — „     |
| Kreditne akcije . . . . .                 | 305 „ 50 „    |
| London . . . . .                          | 120 „ 05 „    |
| Srebro . . . . .                          | — „ — „       |
| Francoski napoleon . . . . .              | 9 „ 50 „      |
| Cesarski cekini . . . . .                 | 5 „ 68 „      |
| Nemške marke . . . . .                    | 58 „ 57 1/2 „ |

## Otvorjenje gostilnice.

Podpisani uljudno naznanjam, da sem v hiši

**katol. društva rokodelskih pomočnikov**

**Poljske ulice št 10**

**dné 3. oktobra 1889 otvoril**

**gostilnico**

ter se priporočam za mnogobrojen obisk. Jamčim za izvrstno naravno vino in točno postrežbo.

Odličnim spoštovanjem

**MATIJA POGAČNIK,**  
gostilničar.

(5—1)

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

**Brata Eberl,**

izdelovalca oljnatih barv, firnežev, lakov in napisov.

Pleskarska obrt za stavbe in meblje.

**Ljubljana,**

za Franciškansko cerkvijo v g. J. Vilharja hiši št. 4.

priporočata prečast. duhovščini in p. n. občinstvu vse v njiu stroko spadajoče delo v mestu in na deželi kot znano reelno fino delo in najnižje cene.

Posebno priporočilne za prekupee so oljnaté barve v ploščevinastih pušicah (Bleichen) v domačem lanenem oljnatem firneži najfineje naribane in boljše nego vse te vrste v prodajalnah. (16)

**Cenike na zahtevanje.**

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Po kratki rabi neobhodno potrebno sredstvo za čiščenje zob.

**Lepota zob.**

**Nova ameriška**

**zobna glicerín-crème**

(preskušena od zdravstvene oblasti)

**KALODONT** F. A. Sarg-ov sin in drugovi,

c. kr. dvorni zalagatelji na DUNAJI.

Dobiva se pri vseh lekarnah in parfumerijah itd. 1 komad 35 kr.

V Ljubljani pri lekarnarjih Erazmu Birschitzu, Vilj. Mayerju, Gabrijelu Piccoliju, Iv. Svobodni, pl. Trnkóczyju, dalje pri C. Karingerju, Josipu Kordinu, Petru Lasniku, M. F. Suppanu, Antonu Krisperju. (52—8)

Izdajatelj: Matija Kolar.

Usojam si naznaniti, da sem odprl svojo

**odvetniško pisarno**

v Ptuj, Florijanske ulice št. 6.

(3—1)

**Dr. T. Horvat.**

Tisk „Katoliške Tiskarne“ v Ljubljani.